

SKÖVDE

Rapport

Projekt Mångfald på
familjerådgivning

Projekt Mångfald på familjerådgivning och familjecentral

Projekt Mångfald på familjerådgivning och familjecentral är ett ettårigt projekt som startade i augusti 2015. Syftet har varit att bredda verksamheterna och fånga upp nya målgrupper, med fokus på människor med utländsk bakgrund och då främst relativt nyanlända. Det här är en slutrapport för projektet med en sammanfattning av vad vi gjort och uppnått.

Projektarbetet

I augusti 2015 anställdes en projektledare med uppgift att kartlägga, utveckla, implementera och utföra deluppgifter, allt i nära samarbete med familjerådgivarna och personalen på familjecentralen. Vi har under projektets gång haft en projektgrupp som träffats med jämna mellanrum och fokusgrupper med personer med utländsk bakgrund som projektledaren haft kontakt med för att hämta in kunskap och erfarenheter samt sprida information genom.

Den första tiden träffade projektledaren en mängd olika aktörer inom kommunen, som till exempel integrationsenheten, SFI och folkhälsosamordnarna, samt externa aktörer som arbetsförmedlingen, barnhälsovården, organisationer, studieförbund, religiösa samfund, liknande verksamheter i andra kommuner och läste även rapporter och liknande för att kartlägga situationen och samla in erfarenheter och idéer. Detta sammanställdes tillsammans med förslag på åtgärder i en förstudie och utifrån den gjorde vi prioriteringar och skapade en projektplan som vi sedan arbetat efter.

Att vi har haft fokus på endast två verksamheter och en definierad målgrupp har varit väldigt positivt och lett till att vi uppnått konkreta förändringar i verksamheterna och för målgruppen. Lärdomar från detta kommer även kunna tas vidare till andra verksamheter. Projektet har varit en tydlig satsning vilket har uppskattats av både personalen och målgruppen. Det har varit en möjlighet att kunna göra mer i verksamheterna än annars, både i form av en extra resurs i projektledaren och extra pengar. Att projektledaren både har haft tid och möjlighet att göra praktiska saker och samtidigt processleda och uppmuntra personalen i förändringsarbetet har varit väldigt positivt.

Utåtriktat arbete

Det utåtriktade arbetet har varit i fokus under projektåret och vi har ägnat mycket tid åt detta för att öka kännedomen om familjecentralen och familjerådgivningen, vad det är för något, hur det fungerar och när det går att besöka verksamheterna. De flesta av de nyanlända vi mött under projektet kände inte till familjerådgivningen sedan tidigare medan fler men långt ifrån alla kände till familjecentralen.

Till familjecentralen hittar de flesta besökare genom barnhälsovården, tips från någon de känner eller genom att de själva söker upp informationen och till familjerådgivningen hittar de flesta genom tips från någon de känner eller har förtroende för som till exempel en vän, släkting, personal på vårdcentral eller företagshälsovård. En del söker själva upp informationen på till exempel kommunens hemsida men bland de nyanlända vi mött genom projektet är det färre som använder sig av den vägen för att hitta information. Vi har därför satsat mycket på att sprida information både direkt till människor med utländsk bakgrund och till professionella som i sin tur träffar många med utländsk bakgrund och kan ha tillfällen i sin yrkesroll att tipsa om familjecentralen eller familjerådgivningen. Vi har till exempel varit och informerat på SFI, Hermods, språkcaféer på ABF, Röda Korset, Parkstugan och Svenska kyrkan, föreningar och religiösa samfund och även varit i kontakt med nyckelpersoner med stora nätverk och representanter från till exempel arabiska föreningen, en bosnisk förening och en somalisk förening för att även sprida information genom dem. Professionella som vi varit och informerat hos har till exempel varit personalen på barnmorskemottagningarna i kommunen, vårdcentralen i Södra Ryd, Skövde högskolas studenthälsa, Volvos företags-hälsovård, alla förskolor i Södra Ryd, BVC-sköterskorna i Skaraborg och

de som undervisar nyanlända i samhällsorientering. Vi har även tagit emot studiebesök av två grupper nyanlända på familjecentralen.

Totalt har vi träffat och informerat över 400 personer med utländsk bakgrund, varav de flesta relativt nyanlända, och över 200 professionella som i sin tur möter många människor med utländsk bakgrund. Genom att sprida information till så många personer når vi än fler genom att de i sin tur kan tipsa andra. Till familjecentralen har några nya besökare kommit medan det ännu inte går att se mätbara resultat på familjerådgivningen, men det hade vi inte heller förväntat oss att kunna se redan eftersom det är vanligt att personer som får information om familjerådgivningen på till exempel föräldrautbildningar kommer två-tre år senare när de behöver. Vi gjorde en mindre enkät i juni där andelen besökare med utländsk bakgrund inte ökat och endast en person säkert hittat till familjerådgivningen på grund av information genom projektet men den personen hade inte själv utländsk bakgrund. Vi är dock övertygade om att vi kommer att se resultat på längre sikt och det skulle vara intressant att göra om samma enkät vid ett senare tillfälle.

Arbetet med att vara ute och informera kommer att fortsätta framöver, om än inte i lika stor utsträckning. Vi har tillsammans identifierat nyckelplatser att fortsätta besöka och har bestämt datum då en plan för det utåtriktade arbetet framöver ska läggas upp. Familjecentralen jobbar med utåtriktat arbete i den mån de hinner. På familjerådgivningen finns det idag 75 % av en tjänst avsatt till förebyggande och utåtriktat arbete vilket är väldigt bra men det är svårt med befintliga resurser att kunna lägga den tiden och samtidigt nå upp till kravet om kötid, på grund av att så många söker till familjerådgivningen.

Vi har under projektet knutit flera nya kontakter och byggt upp nya samarbeten som kommer att upprätthållas. Det utåtriktade arbetet har också lett till andra positiva effekter som en ökad synlighet av sektorns förebyggande verksamheter, möjligheter att bemöta fördomar och missuppfattningar om sektorn, tillfällen att uppmuntra invånare att kommunens service är till för dem och alla invånare oavsett bakgrund samt för många nyanlända ett positivt möte med sektorn och kommunen.

Informationsmaterial

Vi har sett över allt informationsmaterial om familjecentralen och familjerådgivningen utifrån ett mångfaldsperspektiv genom att förenkla språket och se till att materialet är inkluderande i både text och bild. Vi har översatt informationsbroschyrerna till engelska, arabiska och somaliska vilket fått väldigt positiva reaktioner hos målgruppen. Vi har även gjort nya powerpoint-presentationer med lätt svenska som vi använt när vi varit ute och informerat och har nu även information om verksamheterna på de lättlästa sidorna av kommunens hemsida. Nu under våren har vi fått hjälp att göra om broschyrerna och annat material efter den nya grafiska profilen.

Under projektet har vi spridit väldigt många broschyrer, både till alla personer vi mött i vårt utåtriktade arbete men även lämnat kvar i de verksamheterna och lagt ut på andra platser där det är många människor med utländsk bakgrund. Vi har även skapat en checklista över dessa platser där vi kommer att fortsätta se till att vårt material finns där.

Material

Inom projektet har vi haft möjlighet att köpa in material med ett mångfaldsperspektiv.

Till familjerådgivningen har vi köpt samtalskort som bland annat kan användas för att underlätta samtal med personer som pratar lite svenska, litteratur om olika perspektiv på familj och relationer och en högtalare för att lättare kunna använda telefontolk.

Även till familjecentralen har vi köpt samtalskort som kan användas av både vuxna och barn, litteratur och leksaker. Vi har till exempel köpt dockor, figurer och liknande med olika hudfärger för att fler ska

vara inkluderade och bättre spegla en mångfald. Vi har köpt tvåspråkiga barnböcker där då samma berättelser kan läsas på flera språk, för de som inte läser svenska och som även är bra för både barnens och de vuxnas språkutveckling samt böcker på engelska och arabiska och böcker som på olika sätt vidgar normer och speglar mångfald, genom att handla om barn med blandade hudfärger, namn, utseenden osv. Även litteratur riktad till föräldrar och personal, till exempel om normkreativitet i förskolan med konkreta tips har köpts in. Vi har köpt material som personalen använder vid sång- och sagostunder, både för att till exempel rörelsesånger och bilder till sagor gör att barn och vuxna som inte förstår svenska också inkluderas samt för att detta är bra språkträning för både barn och vuxna. Dessutom har vi kunnat köpa material till några olika firanden på familjecentralen, som till exempel jul, midsommar och tioårsjubileet då många besökare samlas.

Aktiviteter på familjecentralen

Vi har genomfört flera aktiviteter på familjecentralen som annars inte hade varit möjliga. Vi genomförde bland annat en barnolycksfallsutbildning med arabisk tolk där flera personer som inte varit på familjecentralen tidigare deltog och arrangerade en utflykt till Tibro mini-zoo med hyrd buss så att det inte skulle kosta pengar eller kräva egen bil för att kunna följa med. Vi har aktivt spridit information om olika aktiviteter till exempel genom språkcaféer och olika föreningar för att bredda vilka som kommer, vilket har gjort att vi nått nya målgrupper. På jubileet var mångfalden bland familjecentralens besökare väldigt tydlig.

Vi kommer troligtvis att ha ytterligare en barnolycksfallsutbildning med tolk under hösten och nästa år kommer familjecentralen även att ha föräldrastödsutbildningen ICDP med tolk för att även på det sättet nå fler. En annan positiv effekt av projektet är att nätverkssamordnarna kommer att prova ha föräldrastödsutbildningen ABC med tolk redan till hösten, på grund av ett nytt samarbete.

Kompetensutveckling

Kompetensutveckling för personalen har varit centralt i projektet och vid utvärderingarna har personalen lyft detta som en av de mest positiva delarna. Projektledaren identifierade tillsammans med personalen vilka kompetensutvecklingsbehov som fanns, letade upp relevanta utbildningar och liknande och gjorde en plan för detta som vi sedan genomfört.

Vi har haft en utbildning genom studieförbundet Sensus under 1,5 dag med titeln *Mångfaldens mekanismer* och fokus på vad normer och mångfaldsfrågor är, hur de fungerar och hur vi praktiskt kan arbeta vidare med dessa frågor i våra verksamheter. Sedan var vi på Mångkulturellt Centrum i Botkyrka en halvdag för att bli guidade genom en utställning och påbörja utbildningen *Interkulturella processer* med fokus på vad interkulturalitet och ett interkulturellt förhållningssätt är och hur vi kan använda oss av det i våra verksamheter, samt mer kompetens kring begrepp som vardagsrasism, diskriminering och inkludering. Denna utbildning kommer att fortsätta med två halvdagar i höst med en månads mellanrum så att det blir en längre process med tid för diskussioner och reflektioner mellan tillfällena. Personalen är väldigt nöjd med båda dessa utbildningar och tycker att de gett nya perspektiv, fördjupat tankar och skapat möjligheter för diskussioner. Utbildningarna har också lett till en ökad närhet mellan familjecentralen och familjerådgivningen samt ett ökat samarbete mellan de olika delarna av familjecentralen, eftersom även de deltog i utbildningarna. Vi har även gått tillsammans på kompetensutvecklingstillfällen som varit gemensamma för sektorn och sedan diskuterat dem tillsammans, ett om olika religioner och syn på familj och samhälle samt ett om migration och hälsa.

Till familjerådgivarna har vi bjudit in personer vid några tillfällen för att ta del av deras kunskap och erfarenheter och kunna ställa frågor. Vi träffade kommunens integrationsstrateg som berättade om

kommunens migrationshistoria och nuvarande situation samt två personer med egna erfarenheter av flykt och att invandra till Sverige. Sedan har vi varit på studiebesök hos Skövde muslimska kulturförening och Syrisk-ortodoxa kyrkan samt på informationskvällar om Syrien och Irak på Södra Ryds bibliotek.

Att vi haft tid att diskutera och tillsammans reflektera över alla dessa olika tillfällen efteråt och att det uppmuntrat till mer diskussioner i arbetsgrupperna har också varit lärorikt. Vi har diskuterat mångfaldsfrågor mycket under projektet och personalens kompetens och medvetenhet kring dessa frågor har verkligen ökat. Personalen lyfter också att projektet även inneburit bekräftelse på att de redan gör mycket bra saker och att utbildningarna hjälpt till att sätta ord på detta och synliggöra att de också har saker att lära ut till andra. Till exempel har båda verksamheterna jobbat mycket med hur de bemöter personer och blivit väldigt bra på detta.

Inom Föreningen för kommunernas familjerådgivning finns ett mångfaldsnätverk som brukar träffas cirka en gång per år. I november har vi nu bjudit in nätverket till en träff i Skövde där vi kommer att berätta om projektet samt ha tid för att utbyta erfarenheter och idéer med andra familjerådgivningar i landet.

Vi har även gjort en mångfaldsöversyn av lokalerna för att se till att de är inkluderande och inbjudande, genom att bland annat se över litteraturen i väntrum och bokhyllor, tavlorna och liknande på väggarna, möbleringen i lokalerna osv.

Fortsatt arbete

Projektet låg väldigt rätt i tiden med en höst då många fler nyanlända kom till Sverige och mångfaldsfrågor diskuterades mycket. Dessa frågor kommer att vara fortsatt viktiga och att skapa inkluderande verksamheter är ett pågående arbete. Både familjerådgivningen och familjecentralen vill fortsätta utvecklas och har hittat strukturer för att arbeta vidare på flera på olika sätt, till exempel genom att avsätta tid på gemensamma möten och att fortsätta med det utåtriktade arbetet på utvalda platser. Projektet ligger också helt i linje med ett annat projekt som familjecentralen precis deltagit i och ytterligare ett som startade under året, vilket gjort att dessa kunnat dra nytta av varandra och personalen kunnat fokusera.

Det förebyggande arbetet är oerhört viktigt och det finns ett stort behov av dessa verksamheter för alla målgrupper. Genom den här satsningen har vi kunnat utveckla verksamheterna vidare, breddat dem och nått nya målgrupper.

Vi har även sett andra möjligheter till utveckling inom sektorn, till exempel genom att göra liknande satsningar inom andra enheter eller verksamheter och att det bland många nyanlända finns ett stort intresse av att få diskutera frågor som föräldraskap, barnuppfostran och liknande tillsammans med andra i grupp. Detta gjordes i viss mån tidigare när kommunen var ansvarig för introduktionen och skulle vara möjligt att göra igen.